

Eerst inkwartiering van Duitsers, toen van Engelsen

OORLOGSDAGBOEK OVER BAARSCHOT



Door Antoon van Dijck

Antoon van Dijck uit Baarschot (van brouwerij Het Witte Kruis) schreef een verslag van de bevrijding om later aan zijn kinderen te laten lezen.

In juni 1944 invasie in Frankrijk, nl. Normandië, iets geweldigs van de geallieerden. Daarna België binnengerukt en vervolgens de Nederlandsche grens overschreden in September 1944.

In den vroege morgen, nl. half zes van 22-9-'44 werd alhier met kracht gebeld en op de rolluiken geklopt. Vermoedelijk Duitschers zeggen Vader en Moeder tegen elkander en daar Vader in die dagen onderduiker was, omdat op dinsdag met Diessensche Kermis 5-9-'44 des 's middags om twee uur de vrachtwagen met chauffeur moest gebracht zijn bij het Trappistenklooster te Tilburg. Het niet voldoen aan de vordering van de Deutsche Weermacht werd gestraft met den dood. De wagen werd verstopt en in de hei in de mast gereden en daar gecamoufleerd. Zodoende had Vader acht dagen op den heikant gezeten, bij de vader van Oom Janus geslapen. Terugkomende op het bellen aan de deur en naar aanleiding van het voorafgaande zei Vader tegen Moeder: Doe jij open. Moeder stevende op de deur in en Vader stond in de keuken en hoorde: "Inkwartiering" en ging toen ook gauw de gang in.

Twee moffen traden binnen, keken in de groote voorkamer, waar toen Riekske Schepens, Adje en Maxje sliepen, en zeiden dat daar het Roode Kruis moest komen. Wij waren begrijpelijk verbouwereerd, temeer daar de één zeide: "Hoor je dat schieten?" "Ja", zeiden wij natuurlijk en hij zegt: "Dat zijn de Tommies, Engelschen. Slechts een KM. of 3 à 4 van hier zijn ze". Wij vreesden dat er hier over een paar uren hevig gevochten zou worden. Voornoemde Duitschers keken nog even in de kelder en deze werd ook goedgekeurd en wij kregen opdracht binnen een uur voor de kamer te ontruimen.

Na één uur kwam het Deutsche Roode Kruis. Voor het huis werd de Roode Kruisvlag gehesen. Tevens inkwartiering op de Brouwerij, ongeveer een 70 moffen. Kantoor, spoelvertrek, alles lag vol. De Heeren gebruikten nieuwe controleboekjes voor WC-papier, enz. enz. Spannende dagen. Die eerste nacht is Vader in het geheel niet naar bed geweest. Steeds in de keuken gezeten, waar op de grond een mof lag te snorken. (een astmalijder). Een andere, eerste assistent van den dokter, kwam 's nachts om twaalf uur nog een keertje eten, waar die kerels op bestonden (goed eten, drinken en slapen). De dokter lag in de kelder te slapen, die 's avonds ontruimd had moeten worden en waar een flinke laag hooi was ingedragen. Zij wilden dat wij ook te bed gingen, want er gebeurde toch niets, anders zouden ze wel waarschuwen.

De tweede nacht gingen wij allen vroeg, nl. acht uur: Moeder, Vader, Riekske Schepens, Maxje, Adje en Elsje, die drie maanden oud was, in de kelder slapen op hooi. Maxje en Adje gingen graag naar den kelder en waren boos als ze 's middags niet naar den kelder mochten.

Er kwamen bij dag en nacht verschillende gewonden binnen van allerlei aard verwondingen. Eén, die 's nachts om drie uur gebracht was, is 's morgens om zeven overleden, 23 jaar oud, vader van 2 kinderen. Is 's middags op een paardenwagen gelegd en wegge-

bracht. De dokter en zijn assistenten waren geen onaardige lui, niet lastig, alleen doorliepen ze het heele huis en je waart je vrijheid kwijt. De oppasser van den dokter (Herr Underdokter, 31 jaar oud) door ons pikolo genoemd, bracht interessante afwisseling en was een halve komiek. Vooral de valschermjagers, die hier en daar ingekwartierd lagen bij de boeren, stalen als raven en brutaal als barbaren.

Intusschen bleven de gevechten in Westelbeers en aan de Flaas aan de gang. Elk oogenblik verwachten wij de Engelschen met de daarmee gepaard gaande gevechten en branden, waar de Duitschers tegenstand boden. Er waren in Baarschot verschillende gevluchte huishoudens uit Westelbeers, later uit Hilvarenbeek. De jongens van de vluchtelingen gingen dagelijks, zoo goed en zoo slechts als ging, met veel angst in Westelbeers kijken, en meestal kwamen ze terug met de jobstijdsding: deze of die boerderij is afgebrand; de Engelschen zijn weer over de brug geweest, maar weer teruggetrokken.

Hier vielen eenige granaten, o.a. tegenover ons huis in de sloot, toen vielen er hier aan de kant van Frans Nooijens de ruiten uit. De spanning bleef duren, bereikte zijn hoogtepunt en wij waren bevrijd van de rotmof.

Den tweeden October 1944 zijn de Duitschers vertrokken en den derden October kwamen van Westelbeers de eerste Engelschen, een kleine patrouille, hier door. Wat waren wij enthousiast, geheel opgelucht van den druk van de Duitschers af te zijn. Voornoemde patrouille schreed langzaam naar de brug hier, die er nog lag. Een onderduiker, die bij Pietje van Roover was, Teun, had de lont er onder uit gehaald. Alle andere bruggen, ook in den Hertgang, waren gesprengden. De brug hier was ook zwaar geladen. Voor de brug op de weg zat een zak munitie en eveneens één onder de brug. De patrouille was niet verder geweest dan de brug. Toen ze terugkwamen heb ik ze langs de weg appels geoffreerd, hetgeen ze ten zeerste op prijs stelden en beloonden door prima Engelsche sigaretten in het appelmandje te gooien.

's Avonds kwam een grootere patrouille en deze ontladden de brug. 's Middags was half Baarschot naar Westelbeers wezen kijken Eén groote ruine. Ook lag er veel vee dood in den akker. De Engelschen zaten in de boerderijen, die waren blijven staan, rustig te kaarten. De volgende dag kwamen hier een drie- à vierhonderd voetgangers door. De Duitschers waren teruggetrokken tot voorbij Hilvarenbeek, nl. op de hoogte van Den Hemel (Horrevorts) en zijn daar blijven zitten tot 17 October.

Vergeten te vermelden is, dat er in het dorp nog een granaat op één schuilkelder was gevallen en er zes dooden waren. Ook één op een der lokalen van de meisjesschool, juist in een lokaal waar de moffen lagen. In Hilvarenbeek, waar bijna allen weg waren bleven zeer vele granaten vallen. Ook in Diessen, bij van Hoof het verst. Hier konden ze niet meer komen. De granaten kwamen van de Duitschers van de Tilburgscheweg en Biesthoutakker, dat ontruimd was en zwaar geteisterd door brand.



*Het gezin Van Dijk
in 1944.*

In den voormiddag van den 10-de October stapten vijf officieren met platte petten op en gevolgd door enkele auto's door Baarschot onder nieuwsgierigheid van allen wat het zal zijn: Inkwartiering. Er kwamen 250 Engelschen in Baarschot. Op de brouwerij, in het kantoor. In het waschkok was de keuken. Overal lag het vol. Ook hier in huis hadden we er twee ingekwartierd, nl. *Raymond Hannan, 7 Ullawater Avenue, Middlebrough* en de ander: *Bruce Cawthara, 3 Heathcote Street, Hull Engeland*. Het waren allen buitengewoon royale aardige kerels. In de keuken gingen wij ruilen: thee, rijst en rozijnen tegen eieren. Dat waren allen dingen, die wij in geen vier jaar meer hadden kunnen bemachtigen. Heerlijk was dat.

Intusschen, bij al die lekkernijen en hun fijne sigaretten, vergeet ik te vertellen, dat bij de Wed. van Gils over de brug op de wei aan de binnenkant, 8 groote kanonnen stonden opgesteld, hetgeen aanvankelijk angstig aandeed. Toch konden de Duitschers dat geschut niet bereiken. Het droeg verder dan dat van de Duitschers, zoodat wij er geen last van hadden. Wel in het dorp, waar zeer velen vertrokken en soms zeer vele granaten vielen. Tusschen haakjes, toen de Duitschers hier waren, stonden er twee zware kanonnen; een aan de kant van Baarschot bij Toon van Gils en één te Baarschot bij Bommeltje (metselaar tegenover Piet Timmermans). De eerste ingekwartierde Engelschen bleven maar 8 dagen. Wij hadden er verschillende plezierige avonden mee doorgebracht.

Toen kwamen er anderen met méér geschut. Wederom bij de Wed. van Gils en ook bij Willem van Gils. Deze werden het meest in het kamp ingekwartierd. Eén nacht hebben wij er 5 gehad, waaronder één Schot. Voornamen: 2 x James, Tommey, But en.... Toen moesten ze naar het kamp. Bij deze groep kookte iedere auto voor zichzelf. Ze hadden geen keukens. Bij Piet Nooijens, eerste boerderij over de brug, was ook een keuken in de schuur. 's Avonds, het stormde en regende, klapte het benzinstel uiteen en de heele boerderij brandde af. Jammer was dat.

De tweede partij bleef ook acht dagen.

In November '44 kwamen er vele evacuees in Diessen.

Hierbij waren twee jonge dames, één van dertien en één van zeventien jaar nl. de *Dames Betsie en Annie Garthener, Keulsekamp B 317, Drie I(G)*.

Hadden heel hun hebben en houden in den steek moeten laten en reeds 9 plaatsen gehad (al 8 weken van huis, toen ze hier kwamen).